

SUB SEMNUL SCHIMBĂRII, LIBERTĂȚII ȘI FRATERNITĂȚII

*conf. univ., dr. Lidia KULIKOVSKI,
director general Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu”*

Deschiderea Bibliotecii „Transilvania” nu a fost planificată, nu a fost subiectul niciunui plan – pe termen scurt, mediu sau lung. Nu a avut nici un plan operațional de deschidere. Ideea acestei biblioteci plutea în univers deîndată după proclamarea limbii române ca limbă de stat, oficială a Republicii Moldova și după revoluția din decembrie 1989 în România. Ideea căuta oamenii potriviți pentru acest proiect. „În toate-i mai întâi dorința”, citisem într-o poezie. Dar în dorință, în dor este inclusă și căutarea.

Căuta ceva, cu cartea în spate, clujeanul basarabean Alexe Mare, pe la primăria municipiului Chișinău, în primăvara anului 1991. Întâmplarea a fost să fiu la ușa primăriei, și deci, prima persoană căreia i s-a adresat: „Cum aș putea intra la primarul de Chișinău?” I-am răspuns cu altă întrebare, sesizând că e român: „Aveți vreo problemă? Poate nu e nevoie să intrați?”

Așa l-am cunoscut pe primul căutător de *alții* pentru a face o bibliotecă de carte românească în Basarabia, la Chișinău. Aflându-i păsul, i-am zis că nu merită să intre la primar pentru că în avatarul birocratic al unei administrații orice idee măreață se transformă în una banală și greu realizabilă. Aveam experiența cu deschiderea Bibliotecii „Onisifor Ghibu” despre care se negocia între primăriile municipiului Chișinău și București din anul 1990. Deschidere, promisiuni, dar tot la stadiul de negocieri eram și în 1991. Nu puteam rata

așa ocazie. Cu de la sine putere am hotărât, ca director al Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu”, să transform o filială, dintr-un sector marginal, cu o colecție de carte în limba rusă în proporție de 89 la sută. L-am luat pe Alexe Mare la filiala nr. 32, de curând deschisă, de pe bulevardul Mircea cel Bătrân. Pe directoarea filialei Parascovia Onciu am pus-o în fața faptului împlinit. Astfel am găsit al treilea om. Marele merit al lui Alexe Mare a fost că a crezut în noi fără nici o bază documentară și garanții. Alt, la fel de mare, merit al lui Alexe Mare este că a înțeles, nefiind străin de carte și cultură, că pentru a constitui, cu adevărat, o bibliotecă este nevoie de specialiști în biblioteconomie.

Întorcându-se la Cluj, a mers la Biblioteca Județeană „Octavian Goga” în incinta căreia plana aceeași idee. Directorul ei, Traian Brad, a acceptat-o fără pic de ezitare și a pus pentru realizarea ei tot ce avea, toată capacitatea sa profesională, toate resursele avute și neavute. Era al patrulea om care a întregit patruleterul, acei patru pereți, casa, în care se afla ideea. Misiunea de a deschide, în comun, o bibliotecă exista deja în interiorul ființei noastre. Nu știam nici cât efort va implica, nici cât de obositor va fi dar conștientizam că trebuie... Astăzi spun cu mândrie că toți cei implicați am avut energia și curajul de a începe această călătorie. Imediat s-au alăturat de la BM Larisa Cășlaru, director adjunct, și toate subdiviziunile. De la Cluj echipa lui Traian – Doina Popa, Ada Kiraly, Mircea Zeicu, Ioan Pop... și mulți, foarte mulți clujeni, foarte mulți directori de biblioteci din România – Teodor Ardelean (Baia Mare), Dimitrie Poptămaș (Târgu Mureș)... Efortul lor comun a făcut ca primul tir cu carte, însoțit de Alexe Mare și, ulterior, de prietenul nostru Mișu Gherman să ajungă la noi în vară.

Duetul ctitorial, managerial, cultural, educațional Traian Brad și echipa – Lidia Kulikovski și echipa a durat 10 ani. Nimic stabil, fundamental nu era, nu aveam. Aveam un ideal. În primii zece ani, împreună cu Traian, am asigurat fundația acestui proiect... S-a constituit pe cultura încrederii și a valorilor pe care se bizaia, o promova, o dezvolta și o educa nouă, basarabenilor, Traian. Această cultură a asigurat factorul stabilitate necesar unei biblioteci în condiții vitrege.

Duetul partenerial a pus în mișcare un ciclu de stimulări reciproce și de evoluții dându-ne posibilitatea să ne dezvoltăm. Vedeam în Biblioteca „Transilvania” un izvor al reînnoirii. Aducea oameni de calitate să le arate cum, într-un spațiu, sute de ani, străin românității, o bibliotecă susține și educă sentimentul fratern. „Funcția catalizato-

rului exclude implicarea lui în mersul lucrurilor, dar permite revelarea lor” (Paulo Coelho).

Din 2002 echipa clujeană venea cu directoarea Doina Popa, pe care în iunie 1991, Traian a trimis-o cu o echipă la Chișinău să inspecteze, să ajute la constituirea colecției viitoarei biblioteci – omul care a fost alături de Traian chiar din prima clipă a derulării acestui proiect. Constituirea unei biblioteci necesită *prima materia* - cartea. Biblioteca Municipală avea sediu, oameni – nu avea carte. Clujul a venit cu *prima materia* și Doina Popa a condus echipa de bravi bibliotecari care au catalogat, clasificat, prelucrat, după norme biblioteconomice, cartea.

Doina Popa a ținut la același standard de calitate colecția, relația, parteneriatul implicându-se ca manager al BJ Cluj, ca formator. Ca și Traian ne implica în diverse proiecte europene, în proiecte educaționale – fiind și președintele Asociației Bibliotecarilor din Bibliotecile Publice din România, ne-a deschis larg porțile și acestei organizații profesionale, având totdeauna loc și pentru Chișinău. Cu aceeași râvnă, dăruire și aceleași sentimente fraterne a susținut și susține, în continuare, proiectul „Biblioteca Transilvania”.

De câțiva ani echipa clujeană vine condusă de tânăra și creativa directoară Sorina Stanca, care la fel a învățat meserie alături de Traian Brad. Abordările manageriale, inovatoare, dependența sa de proiecte inedite, rezultatele înregistrate la instituția bibliotecară clujeană, le împărtășește cu noi. Cu aceeași deschidere, bunăvoință, dăruire și profesionalism asigură astăzi un proiect cultural de excepție lăsat de ctitorul Traian Brad.

Biblioteca „Transilvania” astăzi este o instituție cu un spirit înalt comunitar, un spirit viu, fratern românesc, combinat cu responsabilitate socială și empatie. Ca portret este exact matricea portretului lui Traian Brad. Catalizatorul dezvoltării ei se află în identitatea instituțională. Toate lucrurile pentru care-i suntem recunoscători vindecă regretul lipsei lui de la această frumoasă aniversare.

Astăzi Biblioteca „Transilvania” împlinește 20 de ani și spun cu satisfacție că a fost un drum frumos, greu, fascinant către idealul nostru, către noi, românii.

Alți, mulți ani, în continuare, plini de cultură, plini de același spirit românesc!